

Stadsrand- zones met kwaliteit

Vollenhove en Blokzijl

Verslag van een open planproces

Mei 2014

Sandra van Assen **Stedenbouw**

ANK BLEEKER EN ANNEKE NAUTA LANDSCHAPSARCHITECTEN / BNT

bureau ruimtewerk
projectmanagement en gebiedsontwikkeling

Stadsrand- zones met kwaliteit

Vollenhove en Blokzijl

Verslag van een open planproces

Mei 2014

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7	4 Resultaten	27
2 Stadsrandzones met kwaliteit	9	Resultaten veldwerk	27
Vollenhove en Blokzijl als pilot	9	Resultaten WaterSWOT	27
Partners in het project	11	Resultaten initiatievenmarkten	27
3 Route naar de visie	13	Visie en uitvoeringsagenda	29
Kernteam		Resultaat	29
Projectgroep	13	Inhoudelijke discussies	29
Klankbordgroep	13	Gedeelde visie op de stadsranden	31
Veldwerk	14	Opbouw visie	31
Ondernemersgesprekken en schetssessies	19	Bouwstenen	32
WaterSWOT	19	Opbouw uitvoeringsagenda	33
Havenenquête	21	5 Aan het woord	35
Ruimtelijke SWOT	21	6 Conclusies	39
Analyse duurzame energie	21	7 Aanbevelingen	43
Waterwerkplaats	23	8 Deelnemers	45
Initiatievenmarkten	23	Colofon	
Inbreng scholen	23		

Aanzicht Blokzijl vanaf het water, noordrand

1

Inleiding

Voor u ligt het procesverslag van het open planproces "Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl". We hebben het geschreven voor de deelnemers, als evaluatiedocument van de werkwijze en als input voor andere stads- en dorpsrandprojecten in en buiten de gemeente Steenwijkerland. Het project reikt echter verder dan alleen de stadsranden. Het project zet in op ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzame kwaliteit. Het gaat om de stadsranden vanuit het landschap, vanaf de weg en ook vanaf het water. Het project is een provinciale pilot. Het doel was ruimte te bieden aan initiatieven, een afwegingskader te ontwikkelen met breed draagvlak, en om samen met een breed samengestelde groep bewoners, bezoekers, ondernemers, belanghebbenden en professionals een goede visie te realiseren voor de ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit van de stadranden van Vollenhove en Blokzijl. De insteek van het geheel was om mensen op een laagdrempelige wijze te betrekken bij het proces en de concrete uitwerking en uitvoering van ideeën en initiatieven te borgen.

Dit procesverslag geeft inzicht in de manier waarop met elkaar is samengewerkt en het resultaat daarvan. Er zijn drie producten uit het proces voortgekomen: een visie, een uitvoeringsprogramma en een lijst met ideeën en initiatieven. We hopen dat iedereen die met de stadranden

aan de slag is of wil gaan zich hierin kan herkennen. En dat uit de visie, het uitvoeringsprogramma en dit verslag inspiratie én concrete ideeën voor de organisatie en uitvoering kunnen worden opgedaan. Het procesverslag heeft een min of meer 'chronologische' opbouw. Eerst leest u wat onze opgave was en hoe de opgave is ontstaan. We schetsen vanuit welke achtergrond daaraan is begonnen. Dan volgt een uitgebreide beschrijving van onze werkwijze, de vertaalslag van procesresultaten naar visie en uitvoeringsprogramma en tenslotte de conclusies ten aanzien van de werkwijze en het proces.

Er is door veel verschillende mensen aan het project (mee)gewerkt. De aard van de betrokkenheid, belangen, kennis en beleving was divers. Om een indruk te geven hoe de deelnemers dit boeiende en verrassende proces hebben ervaren, zijn de reacties genoteerd en zijn er foto's genomen. Deze uitspraken en impressies vindt u op meerdere plekken in dit procesverslag.

Wij willen iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan het proces heel hartelijk bedanken voor het enorme enthousiasme en de betrokken inzet.

Gemeente Steenwijkerland in samenwerking met team Sandra van Assen Stedenbouw

"Breng mij naar uw rand en ik zeg u in wat voor stad u leeft."

Rijksadviseur voor Landschap en Water Eric Luiten.

2

Stadsrand- zones met kwaliteit

Het project “Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl” is een gezamenlijke pilot van de gemeente Steenwijkerland en de provincie Overijssel in het kader van het provinciale project “Stadsrandzones met kwaliteit”. De provincie Overijssel agendeerde in 2011 de stadsranden als belangrijke opgave om de ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit van haar steden en het landschap te verhogen. Het project “Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl” is één van de pilots in een reeks waar sinds 2011 aan is gewerkt. Andere steden waren onder andere Zwolle, Kampen, Haaksbergen en Netwerkstad Twente.

In de visie “Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl” kijken we hoe we de belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde van de stadsranden kunnen verhogen. Wat is belangrijk? Waar hebben de steden behoefte aan? Wat willen bewoners, bezoekers en ondernemers? Waar liggen knelpunten en kansen? Hoe kan de gemeente aan haar veranderende rol invulling geven? Hoe kunnen initiatieven van onderop meer ruimte krijgen? Wat zijn de kansen in stadsranden waar vaak sprake is van een specifieke dynamiek en functie? De stadsrand kent ten slotte functies die over het algemeen aanvullend zijn aan de functies in het landschap en de stad.

Er zijn drie pijlers: ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzame kwaliteit. We hebben gebruik gemaakt van

de definities van de provincie Overijssel en het beleid van de gemeente Steenwijkerland om aan deze drie pijlers invulling te geven (zie bladzijde 10).

Voor de definitie van de stadsrand verwijzen we naar het visiedocument. De visie biedt zicht op de gewenste verbetering van de kwaliteit. De komende jaren kunnen uit de visie - maar ook vanuit de steden en de markt - maatregelen, concrete opgaven en projecten naar voren komen. Deze kunnen variëren van het verbeteren van de recreatieve routing tot het opwaarderen van de beeldkwaliteit, het investeren in natuurlijker oevers en waterberging of bijvoorbeeld het beter bevaarbaar maken van water. De betrokken partijen juichen het toe om processen te vereenvoudigen, versnellen en verbeteren. Het uitvoeringsprogramma is de vertaling van visie naar concrete projecten.

Vollenhove en Blokzijl als pilot

De wens om ideeën en initiatieven van onderop op zorgvuldige wijze te begeleiden en faciliteren past goed bij de ambities van de gemeente Steenwijkerland en provincie Overijssel. Er spelen in Vollenhove en Blokzijl meerdere initiatieven. Bovendien zijn er knelpunten en kansen die partijen kunnen oplossen en aanpakken bij het werken aan de stadsranden. Door met zoveel mogelijk partijen zorgvuldig af te stemmen kunnen het proces en de visie ruimte bieden aan nieuwe impulsen van onderop. Daarbij wordt het eenvoudiger ontwikkelingen te koppelen aan de kwaliteit in de stadsranden

Beelden omgeving Vollenhove en Blokzijl

Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit gaat niet alleen over beleving maar juist ook over het gebruik en de betekenis van een gebied of plek. Ruimtelijke kwaliteit is meer dan inpassing en vormgeving, maar gaat om de juiste functie op de juiste plek, op een juiste en bestendige manier vormgegeven en ingepast.

Sociale kwaliteit

Sociale kwaliteit gaat over de betrokkenheid van mensen bij hun leefomgeving. Bij de overheden verandert veel. Gemeenten worden primair verantwoordelijk voor de organisatie rond de zorg- en welzijnstaken.

Duurzame kwaliteit

Een duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

en de rafelige randen, waar nodig, te voorzien van een kwaliteitsimpuls. Het uitvoeringsprogramma geeft een overzicht van uitvoerings- en ontwikkelprojecten welke zijn ontstaan vanuit de visie.

Het project "Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl" bundelt en integreert meerdere ideeën en wensen en heeft de volgende doelen:

- Behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stadsranden van Blokzijl en Vollenhove.
- Ontwikkelingen, waar mogelijk, koppelen aan het versterken van ruimtelijke en sociale kwaliteit en duurzaamheid.
- Uitdagen en verleiden van initiatiefnemers, waar mogelijk ruimte geven aan initiatieven van onderop.
- Duidelijkheid bieden over wat de gemeente kan en wil doen om koplopers te stimuleren en initiatieven te ondersteunen.
- Richting geven aan ontwikkelingen en initiatieven.
- Duidelijkheid bieden over wat er wordt verwacht van initiatiefnemers.
- Maken van een toetsingskader.
- Maken van een uitvoeringsprogramma dat kan worden gebruikt om processen te versnellen en in samenwerking ideeën en initiatieven verder te brengen tot uitvoerbare plannen.

Deze doelen komen voort uit de vraag van de gemeente, de voorwaarden in het kader van de provinciale pilot en de inbreng van de klankbordgroep, ondernemers, bezoekers en bewoners.

De visie en het uitvoeringsprogramma zijn bedoeld voor meerdere gebruikers:

- Initiatiefnemers om een eerste indruk te krijgen of ideeën, initiatieven of projectplannen 'passen'. Heeft het kans van slagen? Wat moet er gebeuren om het kansrijk te maken?
- De gemeente om initiatieven, projecten en ontwikkelingen te toetsen en te beoordelen en om richting te geven aan eigen beleid en uitvoering.
- Samenwerkende partijen die als collectief of als werkgroep een initiatief van de grond willen tillen.

De visie en het uitvoeringsprogramma dienen voor alle partijen als steun in de rug en om de samenwerking en rolverdeling met de gemeente af te stemmen.

Partners in het project

De gemeente Steenwijkerland heeft samen met provincie Overijssel het initiatief genomen om te komen tot een visie en uitvoeringsprogramma voor de beide stadsranden. Het adviesteam bestond uit Sandra van Assen Stedenbouw in samenwerking met de stedenbouwkundigen Herman Reezigt en Gerjan Timmerman van buro MA.AN, de landschapsarchitecten Ank Bleeker en Anneke Nauta, Hielke Westra en Thomas Kokshoorn van Ekwadraat, adviesbureau voor duurzame energie en Monique Schuttenbeld en Sabien Bouwmeester namens bureau Ruimtewerk.

Tijdens het proces werd overlegd met de gemeente Noordoostpolder, de provincie Flevoland en Natuurmonumenten. Een bijzondere bijdrage werd geleverd door Renske de Man van Stimuland door samen met de coördinator kernen en wijken van de gemeente Steenwijkerland, de sociale participatie een aanvullende impuls te geven. Daarnaast zijn er themabijeenkomsten gehouden. Hierin werd samengewerkt met Reinier Steensma van Waterrecreatie Advies en Elgard van Leeuwen van Deltares.

In het proces zijn meerdere lokale partijen betrokken. Zij willen na de totstandkoming van de visie en het uitvoeringsprogramma aan de slag met de stadsranden. Het gaat daarbij om Plaatselijk Belang Blokzijl, Belangenvereniging Vollenhove Stad, de Vollenhoofse Ondernemers Club, Stichting Waterrecreatie Steenwijkerland, individuele ondernemers, campingeigenaren, boeren, havens WaterReijck en Transition Town Vollenhove. Veel van deze partijen leverden ook een bijdrage in de klankbordgroep.

Processchema Stadsrandzones met kwaliteit Vollenhove en Blokzijl

	Werkstap 1 Analyse + Inv.		Werkstap 2 visie		Werkstap 3 visie + uitwerking	
	Veldwerk	Water SWOT	conclusies analyse, denkrichting		Initiatievenmarkt 1	
	augustus	september	oktober	november	december	januari
VISIERAPPORT					opzetten inhoudsopgave	
RUIMTELIJKE VISIE	SWOT analyses, waardering		DNA rand, visie op hoofdlijnen		aanscherpen visie, deuluitwerkingen	
MILIEU_EFFECTEN	inventarisatie		quickscan			
VERDUURZAMING	0-meting, kanskaart		voorstellen op hoofdlijnen		voorstellen aanscherpen	
BEELDREGIE	analyse beleid		analyse de 'kleur van V en B'		conclusies analyse	
UITVOERINGSPROGRAMMA	kaders verkennen		factsheet en uitvoeringsthema's		prioriteringsvoorstel	
OPEN PLANPROCES	voorbereiden & houden interviews, water-SWOT en stadsrandsessie 'Hart voor de rand'		SWOT aanvullen met klankbordgroep		website en initiatievenmarkt voorbereiden met klankbordgroep, gesprekken ondernemers	
werkdag 1 (Startoverleg)	○					
werkdagen projectteam			○	○	○	
klankbordgroep			○		○	○
brede publieksparticipatie	○				○	

	Werkstap 4 concept	Werkstap 5 eindconcept	Werkstap 6 definitief
	Initiatievenmarkt 2	Waterwerkplaats	Uitvoeringsagenda
	februari	maart en april	mei en juni
VISIERAPPORT	concept rapport	eindredactie tekst en beeld	vaststelling
RUIMTELIJKE VISIE	concept visiekaarten	visie & kaarten	
MILIEU_EFFECTEN	belemmeringenkaart	integratie in visie	
VERDUURZAMING	prioriteren	definitief	
BEELDREGIE	tekst en beeld	definitief	
UITVOERINGSPROGRAMMA	hoofdlijnen	concept	eindconcept
OPEN PLANPROCES	initiatievenmarkt, gesprekken en schetssessies ondernemers, visie in kaarten en hoofdpunten	verwerken input, feedback klankbordgroep op concept visierapport	terugkoppeling uitvoeringsprogramma aan klankbordgroep
werkdag 1 (Startoverleg)			
werkdagen projectteam	○	○	
klankbordgroep	○	○	○
brede publieksparticipatie	○		

3

Route naar de visie

Het open planproces, waarbij op meerdere wijzen de mogelijkheid tot participatie werd geboden, leverde veel op. Een duidelijke waardering van de randen, opbouwend kritische reacties en een brede opbrengst aan ideeën en initiatieven. De verschillende methodieken hebben volgens de participanten tot een brede inbreng geleid. Het resultaat is een integrale visie met een hoog ambitieniveau. Hierin staat niet de groei centraal, maar een zorgvuldige en duurzame omgang en versterking van bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden. Het gaat om het ontwikkelen van nieuwe gebruikswaarden langs het water en in de vorm van voorzieningen langs routes, nabij buurten en de havens. En het draait tevens om de toekomstwaarde die kan toenemen door bestendige ontwikkelingen en investeringen in duurzame energie en het anticiperen op de wateropgave voor de lange termijn.

De vele betrokkenen en bevrageden hebben uiteenlopende belangen en brachten een groot aantal ideeën in. De eerste concretere initiatieven zijn er ook. Het zorgvuldig omgaan met alle input en het - waar mogelijk - verder brengen van de ideeën en initiatieven vereisen een slagvaardig uitvoeringsprogramma en vervolgproces met een duidelijk omschreven rol voor alle partijen.

Doel van het project is een haalbare en gedragen visie en uitvoeringsprogramma die leiden tot concrete maatregelen en uitvoerbare projecten. Om dit voor elkaar te krijgen is gewerkt met een kernteam, een projectgroep, een brede klankbordgroep, ondernemersgesprekken, een water-SWOT, gesprekken met de verantwoordelijk wethouder,

bezoeken aan scholen, initiatievenmarkten, enquêtes, een website en veldwerk. De stappen en werkwijzen zijn in een schematisch overzicht geplaatst op de pagina links.

Kernteam

Een team van beleidsmedewerkers, waaronder de projectleider, begeleidde het traject intensief. Er was regelmatig overleg en afstemming met het adviesteam, de klankbordgroep en de provincie. De goede bereikbaarheid van het kernteam en de informele werkwijze op het gemeentehuis en op locatie hebben bijgedragen aan een vlot proces en een goede verstandhouding.

Projectgroep

De projectgroep bewaakte de voortgang in het project en zorgde er voor dat de doelen ten aanzien van het proces en de producten werden gerealiseerd. Steeds werd de vraag gesteld: "doen we de goede dingen en doen we de goede dingen goed?" De projectgroep bestond uit vertegenwoordigers van de gemeente Steenwijkerland, de provincie Overijssel, het adviesteam en, waar nodig, aanvullende expertise.

De bijeenkomsten van de projectgroep waren intensief en positief en, zoals dat hoort, ook kritisch van toon. Uitgangspunten, verwachtingen en werkwijze werden vanuit de verschillende deskundigheden en belangen zorgvuldig bediscussieerd. Dat leidde tot prikkelende gesprekken. De projectgroep is vijf maal bijeen geweest om input en feedback te leveren voor de visie en uitvoeringsagenda.

"Interessant hoe jullie dit proces opgezet hebben."

(Bewoner tijdens de initiatievenmarkt Vollenhove)

'Royal Huisman is een belangrijk bedrijf voor Vollenhove, daar leven we van!'

(Bewoner tijdens de initiatievenmarkt Vollenhove)

"Ze hebben bij de dijk een hek geplaatst. Nu kun je daar dus niet meer sleetje rijden in de winter, jammer!"

(Input scholen in Blokzijl)

"Het zou zo mooi zijn om de ansjoviskelder nuttig te gebruiken!"

"Wij zouden graag leuke activiteiten met kinderen organiseren, bijvoorbeeld samen koken. Maar we hebben geen locatie...."

(Bewoner tijdens de initiatievenmarkt Vollenhove)

"De hertjes zijn wel leuk om naar te kijken, maar je kan er niets mee doen. Ik wil ook graag dieren aaien en verzorgen."

"Ik skeeler heel graag. Als je een skeelerpad aanlegt moet je alleen wel rekening houden met de bochten. Schaatsers doen veel vaker bochtjes linksom, dat kan ik zelf ook met pootje-over."

(Input scholen in Vollenhove)

"Wij hebben een idee voor een collectieve verwarming. Het lijkt ons interessant om eens te verkennen wat er mogelijk is in Blokzijl. Er kunnen bijvoorbeeld boerderijen in de omgeving, het zorggebouw in Blokzijl en het hotel aangesloten worden op een houtsnipper- / houtpalletkachel bij het zwembad. Het zwembad verstoekt 'slechts' 8000 m³ gas per jaar en dat buiten het stookseizoen, terwijl andere partijen juist warmtevraag hebben in het stookseizoen."

(Bewoner tijdens de initiatievenmarkt Vollenhove)

Klankbordgroep

Bewoners, plaatselijke belangen, ondernemersverenigingen, het waterschap, watersporters, haven- en recreatiedeskundigen, ondernemers en belanghebbenden waren vertegenwoordigd in de klankbordgroep. De gemeente heeft bewust gekozen voor een breed samengestelde klankbordgroep op basis van kennis en ervaring.

De klankbordgroep had tot taak om kennis en ideeën over ontwikkelingen in Vollenhove en Blokzijl vanuit verschillende invalshoeken te inventariseren en de waarde ervan met elkaar te bediscussiëren. Daarmee was de klankbordgroep een belangrijke voedingsbron. Bovendien zijn zij zeer kritisch geweest in het bewaken van de continuïteit van het proces. Vooral met het oog op het vervolg na het gereedkomen van de planproducten. Tussentijds was er onderlinge afstemming over ontwikkeling en inhoud. De klankbordgroep heeft op eigen initiatief een website opgezet met daarop de uitdagingen voor de visie en de mogelijkheid voor iedere bezoeker om ideeën en suggesties voor de stadsranden te plaatsen. Ze heeft bovendien actief meegewerkt om de initiatievenmarkten in Vollenhove en Blokzijl tot een succes te maken. De klankbordgroep is vijf maal bijeen geweest om input en feedback te leveren voor de visie en het uitvoeringsprogramma. Vertegenwoordigers van de klankbordgroep zullen ook in de toekomst een belangrijke rol spelen als het gaat om de continuïteit.

Veldwerk

In augustus 2013 hebben in Vollenhove en Blokzijl op diverse plekken in de stadsrand meer dan honderd gesprekken plaatsgevonden, met bewoners (jong en oud), bezoekers, ondernemers, medewerkers van woningcorporaties, dahliakeukers enzovoort. Doel was een goed beeld te krijgen van de waardering van de stadsranden, de kwaliteiten en de knelpunten. Er is hierbij gebruik gemaakt van de waarderingsmethodiek die is ontwikkeld in de pilot 'Quickscan waardering stads- en dorpsranden regio Groningen-Assen', beschreven in het Toolboek Rondje Rand.

Vragen aan de bewoners en recreanten waren:

- Waarom bent u hier in de rand?
- Welke randen vindt u aantrekkelijk? Geef deze op de kaart aan door een hart te plakken.
- Waarom vindt u deze randen aantrekkelijk?
- Wat kan beter in de randen? Waarom?

Resultaten veldwerk Vollenhove en Blokzijl

	1. Waarom woont u hier?	2. Waarom recreëert u hier?	3. Welke plekken vindt u aantrekkelijk?
VOLLENHOVE	Ik ben er geboren. 29x Ik woon hier graag. 28x Vanwege het mooie uitzicht. 8x	Ik kom hier elk jaar. 8x Het ligt nabij aantrekkelijke plaatsen. 8x Voor de rust. 5x De horeca is goed. 3x Er zijn goede fietsroutes. 2x Het is gemoedelijk. 2x	Haven van Vollenhove. 20x Park Old Ruitenborgh, ruine en buitenplaats. 10x Langs het water, de westflank. 6x Kliffen en keileemrug (eindmorene). 3x Zuidrand (exclusief de nieuwbouwwijk). 1x Royal Huisman. 1x Kleine bruggetje bij de haven. 2x Visrestaurant bij de haven. 2x Eiland. 1x Skatebaan achter het zwembad. 1x
	65x	28x	47x
BLOKZIJL	Ik ben er geboren. 16x Ik woon hier graag. 8x Vanwege de rust. 2x Vanwege het mooie uitzicht. 2x Vanwege de nabijheid van het water. 1x	De sfeer is goed. 17x Aantrekkelijke havenkom om te zijn en eten. 12x Het is authentiek. 6x Het is gemoedelijk. 6x Het ligt nabij aantrekkelijke plaatsen. 6x Om te varen. 6x Voor de rust. 4x Voor de natuur. 4x Vanwege de Wieden en Weerribben. 4x Om te schaatsen. 4x Om te fietsen. 4x Het is pittoresk. 4x We hebben elkaar hier leren kennen. 4x Voor de gevels rond de havenkom. 4x Voor het wonen aan de ooststrand. 4x Vanwege de koeken. 4x Vanwege het zwembad. 2x Het is niet toeristisch. 2x Om te sporten. 2x Om rustig te varen op doordeweekse dagen. 2x Vanwege de goede informatie over historie. 2x Vanwege het koeiepad. 2x Vanwege de beslotenheid van het landschap. 2x	Havenkom. 23x Kern Blokzijl. 18x Nieuwe parkeerplaatsen. 7x Wal. 7x Open landschap aan de noordkant. 5x Sluizen. 4x Noordoostrand langs het water. 3x Autovrije Noorderkade. 2x Oude Verlaat. 2x Mooie tuinen. 2x Rand aan de noordkant. 2x
	29x	107x	75x

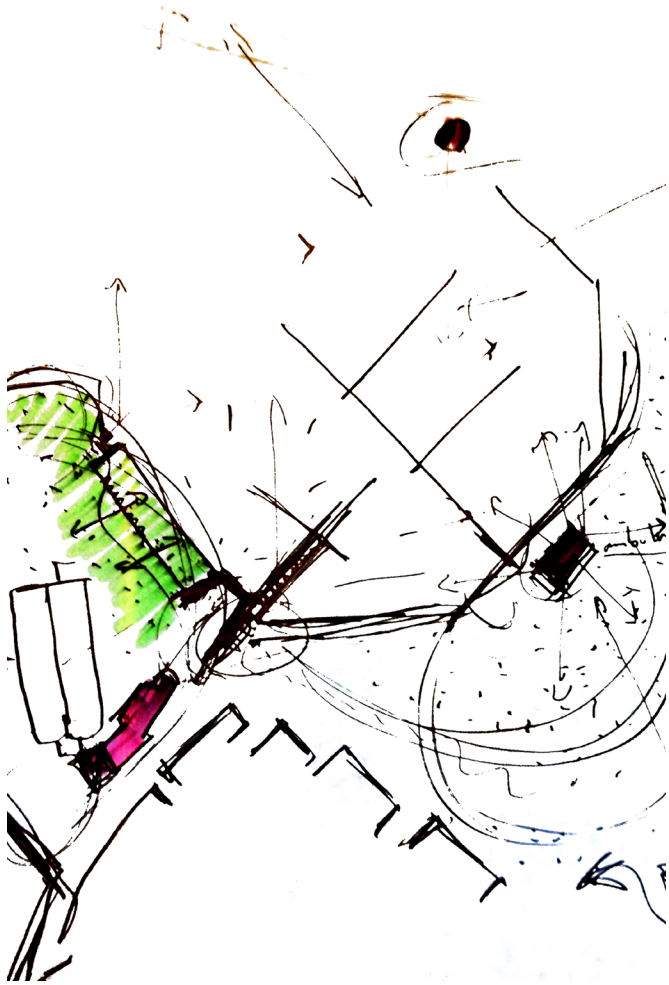
Waarom?		4. Wat kan worden verbeterd?	Hoe?
Vanwege de rust.	4x	Breng de zee terug.	2x Meer water ontwikkelen.
Authenticiteit.	4x	Beleving van de Zuiderzee versterken.	4x Minder beton, meer bankjes en zicht op voormalige Zuiderzee.
Het is een ontmoetingsplek.	2x	Entree vanaf het water.	2x Maak een boulevard.
Om bij het water te verblijven.	14x	Aantrekkelijke waterkant aan havenzijde.	2x
Om te vissen.	2x	Hotelaccommodatie ontwikkelen.	1x Ten behoeve van zakelijke markt en hoger segment.
Om de hond uit te laten.	1x	Voorkomen van werfontwikkeling.	2x
Te wandelen.	4x	Aantal jeugdvoorzieningen.	1x
Het is er mooi.	14x	Reddingsmiddelen in de haven.	2x Realiseren.
Maakt deel uit van oud Vollenhove.	1	Vuilophaling in de haven.	2x Frequenter ophalen.
Om te rennen, fietsen en wonen.	28x	Overlast van hondenoep.	2x Verbeteren van de attitude.
		Verkeersoverlast.	5x Omleiden aan zuidkant, herstellen landweg, nieuwe weg nieuwbouw.
Beleving van water en hoogten.	8x	Voorzieningen dicht bij de haven.	4x Bakker, slager en 'leuke' winkels dicht bij brengen.
Om te wonen.	6x	Pier.	6x Realiseren van zitplekken en een route.
Om het ondernemersbelang.	1x	Woningaanbod voor starters (goedkoop).	2x Vergroten voorraad en minder afbreken.
De horeca is op loopafstand.	2x	Zichtbaar maken van de kliffen.	3x Niet beplanten van de klif en minder beplanting rond camping.
		Gebruik van de westelijke waterflank.	2x Realiseren ijsbaan en herbouwen van het paviljoen.
		Veel historie is verloren gegaan.	2x Beter omgaan met waardevolle plekken in de toekomst.
		Verpaupering.	1x Aanbod woningen afstemmen met vraag.
		Haven is slecht zichtbaar.	1x
		Stroom in de haven is te duur.	2x
		Nieuwbouw aan de zuidrand is storend.	4x
		Infrastructuur richting Zwolle.	1x
		Er is geen strand.	6x Realiseren.
		Er zijn geen reddingsmiddelen in de haven.	2x
		Entree vanaf de weg.	1x
		Je kan niet bij het water.	7x Toegankelijk maken noordelijke oevers en bij de ijsbaan.
		Kapotte informatiepaal bij de haven.	1x
		Strekdam ziet er niet uit.	2x Maak een boulevard, wandelpad met bankjes.
		Er is geen hotel.	2x Vroegere 'auberge' in de 16e eeuw.
		Gastvrijheid.	1x
		Kerkplein moet opgeknapt worden.	1x
		Slechte brugbediening.	1x
		Brug.	1x Deze had verderop moeten liggen, meer ruimte voor recreatie.
		Onduidelijkheid over passantenplekken.	2x
		Aanzicht van Huisman.	2x Hotel voor Huisman realiseren.
		Er is weinig te doen voor gasten.	2x Oude gedeelte van de stad beter maken, hier is het meeste leven.
		Verrotte palen in de Binnenhaven.	2x
	91x		86x

Het is gezellig (sfeer, terrassen)en authentiek.	6x	Er zijn teveel auto's.	9x Ontsluitingsweg (rondweg) aanleggen.
Meerdere redenen, maar ook parkeerverbod.	4x	Storende nieuwbouw.	6x
Het is netjes; een goede oplossing.	4x	Er zijn geen strandjes.	6x
Het is onderdeel van de historie.	3x	Er is niets voor de jeugd.	5x
Vanwege de waardering voor de rode daken.	2x	Publieke toiletten ontbreken (oost en zuid).	4x Bij de waterentrees publieke toiletten realiseren.
Spannend, oude herinneringen, mooie plek.	4x	Voetbalveld, speelgelegenheid voor kinderen.	4x
Om te wandelen en te schaatsen.	16x	Besef van oude havenstad aan Zuiderzee.	4x Informatieborden realiseren.
Het is er rustig.	2x	Mogelijkheid een bootje te huren.	4x Deze mogelijkheid bieden.
Het is goed opgeknapt.	2x	Er zijn geen overdekte plekken voor ouderen.	3x
Vanwege de sfeer.	6x	Storende camping (witte rand, geen groen).	2x Groen inpassen.
Vanwege de mooie verlichting 's avonds.	2x	Storende camping op bastion.	2x Camping verplaatsen, uiterwaarden terugbrengen met bastion.
		Rommelplekken, nieuwbouw met school.	2x Netter en passenden maken bij de stad.
Het is er mooi.	6x	Parkeren nieuwbouw zuid, parkeerboxen.	2x
Gemoedelijk, kinderen kunnen zo het water in.	1x	Eenzijdige winkelaanbod.	2x
Mooie tuinen, goed eten en goed slapen.	2x	Onderhoud van de steigers in de havenkolk.	2x Onderhouden.
		Minder vaste ligplaatsen in de haven.	2x Vanaf het water beter aangeven dat er een tweede haven is.
		Er zijn geen speeltoestellen.	2x Neem een voorbeeld aan Friesland, realiseer voetbalvelden.
		Los zand in de stad.	1x Cohesie.
		Gemakzuchtige stad.	1x
		Parkeren recreanten voor de woningen.	1x
		Polder is recht toe, recht aan.	1x
		Bebording langs noordelijke entree.	1x Minder verkeersborden gebruiken.
		Niet meer toeristen.	1x Ze maken er een bende van.
	60x		67x

Interviews tijdens veldwerk Vollenhove en Blokzijl

	Vollenhove 15 aug 2013	Vollenhove 16 aug 2013	Vollenhove 7 sep 2013	Blokzijl 15 aug 2013	Blokzijl 16 aug 2013
Bewoners (volwassen)	18	7	22	10	8
Bewoners (jeugd)	2	6	1	5	3
Recreant (Nederlands)	8	2	2	16	14
Recreant (Duits)	2	1	0	0	1
Ondernemer	4	4	0	0	0
Plaatselijk Belang	0	0	0	1	1
	34	20	25	32	27

Schetsessies met ondernemers

De ondervraagden hebben hartjes geplakt op de (maximaal drie) voor hun aantrekkelijkste plekken in de stadsrand. De antwoorden op de vragen werden door het advies-team direct ingetekend op kaarten en als 'huiswerk' meegenomen. De resultaten zijn verwerkt in antwoordenlijsten en de waardering is gecombineerd met de waardering van de klankbordgroep, de experts, adviseurs en beleids- en projectmedewerkers van de gemeente en provincie.

Ondernemersgesprekken en schetsessies

Meerdere ondernemers, waarvan al bekend was dat zij een initiatief tot ontwikkeling willen brengen in de stadsranden, zijn geïnterviewd. Dit leidde tot helderheid bij de ondernemer en gemeente. Samen met enkele ondernemers zijn daarnaast schetsessies gehouden om te zoeken naar passende ontwikkelingsrichtingen met ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit. Deze werkwijze werd positief ontvangen en kan inspiratie bieden voor het vervolgproces. Een schetsessie biedt ruimte om samen te zoeken naar passende ontwikkelingsmogelijkheden voor de ondernemer, andere belanghebbenden en gemeente

en tegelijk recht te doen aan de in de visie gewenste ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit. Het versnelt de planvorming en verlaagt de kosten en de duur van het proces tot uitvoering. Deze werkwijze is enigszins te vergelijken met de werkwijze van ervenconsulenten, die op locatie met de boer, soms met de tekeningen op de trekker, zoeken naar oplossingen die recht doen aan de wensen van de agrarisch ondernemer en tegelijk bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit.

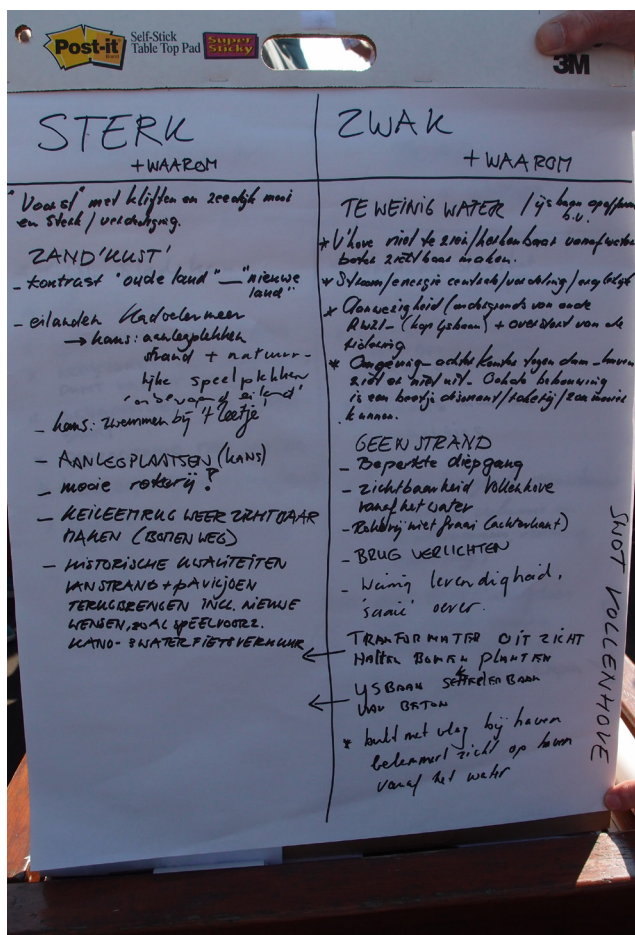
WaterSWOT

Het loont de moeite om de stadsranden vanuit een ander perspectief te bekijken. Met de botter VN66 werd in september 2013 het water langs Vollenhove en door Blokzijl bevaren. Vanaf het water konden klankbordgroepleden, ondernemers, waterrecreatie-experts en ruimtelijk deskundigen de aantrekkelijkheid, gastvrijheid en functionaliteit van de stadsranden beoordelen. De gesprekken tijdens de tocht gingen over de aanzichten, de kwaliteit van de havens, de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het water en de oevers en de architectuur aan het water.

Wat bieden de waterfronten van Vollenhove en Blokzijl? Hoe ziet het er uit in de ogen van een watersporter? Wat zijn plus- en minpunten? Zijn de havens, oevers en kades duurzaam ingericht?

Tijdens de boottocht werd duidelijk hoe groot en divers de beschikbare kennis van de opvarenden was. Van landschap- en cultuurhistorie tot recreatie en nieuwe ontwikkelingen. Deze dynamische bijeenkomst onderstreept het belang van lokale kennis én expertkennis. Al tijdens de tocht gingen de deelnemers met de waardering en een eerste globale SWOT aan de slag. Een belangrijke vraag was om op de kaart aan te geven welke randen aantrekkelijk zijn. Ook werden knelpunten, kansen en wensen voor de toekomst benoemd, kwaliteiten aangegeven en aandachtspunten genoteerd. De grote betrokkenheid van de deelnemers leidde tot een ideeënrijke vaartocht. Veel elementen hiervan zijn terug te vinden in de visie.

Beelden WaterSWOT

Havenuquête

Er is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de havens van Vollenhove en Blokzijl. Daartoe zijn schriftelijke enquêtes gehouden onder passanten en vaste ligplaatshouders. Naast algemene vragen ging het daarbij om vragen over het voorzieningsniveau van de haven, de steden en de omgeving, de bestedingen en de toekomstverwachtingen.

Doel van het onderzoek was om informatie te verzamelen over de kwaliteit en de voorzieningen in de haven en de stad. De uitkomsten worden gebruikt om de kwaliteit, de voorzieningen en/of dienstverlening te verbeteren.

Ruimtelijke SWOT

De steden Vollenhove en Blokzijl en hun omliggende landschap zijn uitvoerig geanalyseerd. De ontwikkelingsgeschiedenis is bestudeerd en er is een beeld gegeven van de kracht, zwakte, kansen en bedreigingen de stadsranden anno nu. Vervolgens zijn hieruit uitdagingen gedestilleerd voor de toekomst.

Analyse duurzame energie

Het ontwikkelen van een visie voor de stadsranden van Vollenhove en Blokzijl in samenwerking met publieke en private partijen is een belangrijke stap in de concretisering van duurzame ambities van provincie en gemeente. Er is gekeken naar wat de steden zelf kunnen doen en wat de overheden willen én kunnen doen. In de analyse duurzame energie zijn de kansen voor duurzame energie voor particulieren, ondernemers en samenwerkende partijen op een rij gezet. Daarnaast zijn mensen middels de initiatievenmarkt en de gesprekken bevraagd over hun ambities, knelpunten en vragen ten aanzien van duurzame energie. Doel was tevens om actieve partijen, maar nog niet bekend, te leren kennen.

STADSRANDEN Vollenhove & Blokzijl INITIATIEVENMARKT

Waterwerkplaats

Er is een 'quick scan' gedaan van de wateropgaven voor de lange termijn. Deze vond plaats in de vorm van een workshop met een dynamische waterkaart van De Waterwerkplaats ('De Waterwerkplaats' is een samenwerkingsverband van Deltares, buro MA.AN en Sandra van Assen Stedenbouw, gericht op het dynamisch ontwerpen aan de stedelijke wateropgaven lange termijn in werksessies met meerdere belanghebbenden) en was gericht op de lange termijn wateropgave in en rond het stedelijk gebied. De workshop vond plaats in aanwezigheid van de provincie, het waterschap, de gemeente Steenwijkerland en de gemeente Noordoostpolder en had tot doel te kijken hoe in de visie op de stadsranden geanticipeerd kan worden op de wateropgaven voor de lange termijn.

Waterwerkplaats

Initiatievenmarkten

Op de initiatievenmarkten in Blokzijl en Vollenhove werden bewoners in de gelegenheid gesteld om op een laagdrempelige manier initiatieven, ideeën en suggesties voor de stadsranden naar voren brengen. Bewoners konden in een ongedwongen sfeer en in rechtstreeks contact met

leden van het adviesteam, de projectgroep, de klankbordgroep en elkaar spreken. Alle ideeën en suggesties zijn vastgelegd op posters en lijsten om te worden verwerkt in de visie en het uitvoeringsprogramma. Er waren meerdere belangengroepen aanwezig die al langere tijd werken aan ideeën of initiatieven. Zij zien de visie voor de stadsranden en het uitvoeringsprogramma als een belangrijke kans om verder te komen. Voorwaarde voor alle ideeën en initiatieven is zelfwerkzaamheid.

Inbreng scholen

Leerlingen van alle basisscholen in Blokzijl en Vollenhove hebben meegedacht over de inrichting van de stadsranden. Per slot van rekening zijn kinderen de gebruikers van de toekomst. Naast zeer fantasievolle of lastig realiseerbare ideeën (zoals bijvoorbeeld een McDonald's) werden ook veel mogelijk haalbare en goede suggesties gedaan. Voor een aantal hiervan kan op korte termijn ruimte worden gemaakt. Een voorbeeld is de wens van meerdere leerlingen om meer te doen met dieren en het contact met dieren te vergroten in de zuidrand van Vollenhove. Nu is hier een dierenweide waar de kinderen niet bij de dieren kunnen komen. De visie biedt ruimte om hier een passende invulling aan te geven. Daarnaast zijn er suggesties en ideeën die nog wat verdere uitwerking vragen. Voor alle ideeën en initiatieven geldt als voorwaarde zelfwerkzaamheid.

Vrijwel alle participanten kijken positief terug op het participatietraject. Men vond het persoonlijk leuk om te ervaren en ziet ook het belang van participatie. Ook is men het er over eens dat er in dit traject een stap verder is gegaan dan in de meer traditionele planningsprocessen: er is meer ruimte geweest voor lokale inbreng en inspiratie.

"We zijn een initiatiefgroep in Vollenhove begonnen om ons te verdiepen in het begrip Transition Town. Ongelooflijk hoe je in korte tijd, met een paar enthousiaste mensen met aanvullende kwaliteiten, een groeiproces kunt doormaken. Twee mensen van de initiatiefgroep hebben inmiddels aan de basistraining in Deventer meegedaan, wat zeer inspirerend was en tevens heel belangrijk omdat we ons nu gesteund voelen door de landelijke beweging van Transition Town Nederland. We zijn er trots op dat Vollenhove nu ook op de kaart kan worden gezet als initiatief en we gaan er hard aan werken om de officiële status waar te maken."

(bron: Transition Town Vollenhove tijdens initiatievenmarkt en www.transitiontowns.nl)

huna
 waarom willen wij een
 hinder boerderij

Het is leuk om een
 hinderboerderij in de buurt te
 hebben. het is gezellig en leuk
 als er nog meer dieren in
 vollenhove zijn. heel veel
 hinderen vinden het leuk om
 dieren te verzorgen en eten te
 geven ook vinden ze het leuk
 om de dieren te zien

waarom
 waar
 wat hun is doen

“Bevindingen WaterSWOT Vollenhove:

- Vollenhove moet beter ‘zichtbaar’ en aantrekkelijker worden vanaf het water.
- Aankondiging langs de oever van de passantenhaven: “Welkom in Vollenhove”.
- Opruimen van de binnenkom als de bouw uitgesteld wordt (trap en troep).
- Fietsverhuur in de haven.
- Een strand buitendijks, in de buurt van de haveningang (bij de ijsbaan) is leuk voor de stad en versterkt de verbinding binnen – buiten.
- Relatie Camping ‘t Akkertien met het water versterken.
- Realisatie van aanlegplaatsen (Kadoelermeer) zorgt ervoor dat het meer een verblijf- en minder een doorvaartgebied wordt.
- Aansluiting aanlegplaats of fietsverbinding met het achterland.

Bevindingen WaterSWOT Bokzijl:

- Een nieuw havenkantoor, gecombineerd met het VVV en sanitaire voorzieningen aan de haven.
- Steigerindeling aanpassen en achterpalen plaatsen (boxmatten aangegeven).
- Meldsteiger en vuilwaterpomp (die werkt).
- Informatie over de historie van de stad en bijzondere panden (voorbeeld Vollenhove of Hindeloopen).
- Versterken gezellige evenementen rond de haven.
- Daarna niet te veel veranderen (leuk die krijtborden).
- Nieuwe parallelroute aan de Kalenbergergracht via de Roomsloot en de Hamsgracht naar de Linde en Kuinre (electric only).
- Verhuurpunt elektrisch varen in Blokzijl (tevens knooppunt).“

4

Resultaten

Hiervoor hebben we beschreven welke wensen en behoeften de opdracht voor de visie van de stadranden hebben bepaald en hoe door een brede groep betrokkenen en belanghebbenden is meegedacht. De visie en het uitvoeringsprogramma doen recht aan hun inbreng. De bestuurlijke wensen en het beleid van de gemeente Steenwijkerland, het provinciaal ruimtelijke beleid en de inbreng van de klankbordgroep en de vele betrokkenen leiden tot een ambitieuze en brede visie.

De projectgroep heeft een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de verschillende belangen. De basis voor die afweging was ruimte geven aan initiatieven met ruimtelijke kwaliteit in samenhang met sociale kwaliteit en duurzame kwaliteit.

Resultaten veldwerk

Het veldwerk heeft geresulteerd in waarderingskaarten en lijsten met antwoorden op de gestelde vragen. In het overzicht op pagina 16 en 17 laten we de input zien. Sommige bewoners en bezoekers gaven dezelfde antwoorden. De stapeling van antwoorden onderstreept de waarde van de input. Het is duidelijk dat de voormalige zeebeleving in Vollenhove nog altijd deel uitmaakt van de perceptie van de stad en haar rand aan het water. Bewoners in beide stadranden wensen meer authenticiteit bij ontwikkelingen. In beide steden wordt verrommeling in de stadranden gesignaleerd, vindt men de oevers te weinig toegankelijk en sommige stadsentrees onaantrekkelijk. Zowel in Blokzijl als in Vollenhove worden strandjes gemist.

Resultaten WaterSWOT

De bevindingen van de WaterSWOT zijn gevat in een fotoverslag. De conclusies zijn gedeeld met de gemeente. We tonen een bundeling van de bevindingen op linker pagina. Zo blijkt Blokzijl goed te zijn voorzien van horecagelegenheden op korte loopafstand en is de monumentale havenkom van hoge waarde voor de beleving van de watersporter. Helaas is de score minder goed als het gaat om de vindbaarheid van het havenkantoor en de openbare toiletten. De haven van Vollenhove heeft aan één zijde duidelijk minder kwaliteit, maar heeft goede havenvoorzieningen, een goed vindbaar havenkantoor en een openbaar toilet.

De oevers van het Vollenhovermeer en -kanaal en het Kadoelermeer werden beoordeeld als saai. Het water van het Vollenhovermeer is bovendien te beperkt bevaarbaar.

Resultaten initiatievenmarkten

De initiatievenmarkten zijn bezocht door een brede groep van belangstellenden. Door mensen met een wens of suggestie en tevens door groepen met initiatieven. Veel wensen zijn herhaaldelijk genoteerd. Dit versterkt de waarde van deze wensen voor de stadranden. Dat het beheer volgens de bewoners van beide steden op meerdere plaatsen te wensen overlaat is duidelijk naar voren gekomen.

Dankzij de initiatievenmarkten is het duidelijk dat meerdere mensen bereid zijn om zelf de handen uit de mouwen te steken om bijvoorbeeld het beheer van de

Woordwolk Vollenhove

Ideeën en initiatieven genoemd op de initiatievenmarkt en de website.

hekken bij de dierenweide opleuken dierenasiel paintball veld sportparcours in de natuur speekasteel bij bedrijventerrein
crossbaan goed pad om te skeeleren (zuidzijde) skateplek basketbalveld uitvoeren
plannen Kaap De Voorst
vergroening zuidrand integraal plan recreatie natuur water veiligheid grasveld bij camping speelbaarder maken **wandelpaden op de dijk**
wandelpaden op de dijk waar vee loopt schoonhouden
wandelpad vanaf Oppen Swolle door Bentpolder **wandelpad** vanaf Kaap De Voorst
onderlangs Kadoelermeer BMX-crossbaan bij sportpark of zwembad braakliggende terreinen **inzaaien**
wandelpromenade langs water in gebied tussen haven en De Voorst **bloemen zaaien**
in laag land tussen haven en De Voorst
verplaatsen van de ijsbaan naar de sportvelden (daar ligt het luwer) **strandje** bij het Zeetje (zuidhoek
Vollenhovermeer) was vroeger ook zo **strandje** thv de Kliften **strandje** aan
Vollenhover meer boven zwembad **strand** in gebied tussen haven en De Voorst
strand Kliften als **recreatiestrand** **Vollenhoofs strand** (2 opties)
multifunctionele (ijs) baan + strand huttenkamp elke zomer kindereducatie
(huttenkampen maken) in de grote vakantie Dolfinarium muziektent bij de haven zodat daar meer te beleven valt
informatieplek voor Toutenburg inspireren op voormalige tuinaanleg tweeënhuizen
uitkijktoren ziekenhuis Mc Donalds vuurwerkwinkel bioscoop winkelcentrum politiebureau intertoys
treinstation openbaar toilet voor toeristen speelhal Jamin welkomstpoort van Vollenhove overdekte ijsbaan Action
grote haven kabelbaan over het watervisvijver **water haven opschonen om te kunnen**
zwemmen doorsteek Moespotvaart naar Vollenhovermeer uitbaggeren sloot achter de steiger punterwerf + helling achter havenpier
jollensteiger/berging punters bij de haven (oa voor jeugdzeilen) kano opstapplaats sloot achter huizen aan Steiger uitbaggeren
jollensteiger in gebied tussen haven en De Voorst. Ansjoviskelder beschikbaar stellen aan de Puntervereniging voor tentoonstelling en onderkomen
verminderen aantal bordjes tussen brug en rotonde veiliger maken oversteek wandelpaden noordwal
(drempels) Plaats vuilnisbakken bij de Kliften verlichting witte bruggetje met spot
lichtpunt bij ronde bankje bij bakken achter op de dijk **ontsluitingsweg** van nieuwbouw naar de Oppenswolle weg langs
binnenhaven veiliger maken alle fietspaden zonder wildrooster **ontsluitingsweg** vanuit
nieuwbouwwijk noordwal richting noordwal hekwerk langs oude binnenhaven (aangebegraving) kant
weg verbreden en verbeteren van de noordwal Parkeerplaatsen in de Bentstraat zodat verkeer weer doorstroomt
vlaggestokken met Vollenhove-vlaggen maken verbinding pad Harreweglaan/fietspad bestrating rond de haven klinkers ipv asfalt veeroosters
in voet- en fietspaden (achter het zwembad) beter beloopbaar maken **ontsluitingsweg** vanuit de nieuwbouw naar Oppen
Swolle
hekwerk bij oude binnenhaven (thv begraafplaats) ivm veiligheid bij donker, gladheid en tegenliggers
ontsluitingsweg voor Tennet/Enexis van elektriciteitscentrale naar Noordwal meer afvalbakken en/of
blikvangers tbv zwerfafval
oplossing voor druk verkeer binnenstad **moestuinen en eetbare struiken** eetbaar dorp **Zonnepanelen**
op huurwoningen door Wetland wonen energie landschappen Overijssel **zonne-**
energie mogelijkheden energie coöperatie verkennen instandhouden zwembad door verbreding aanbod
meedenken bij hotel haven ontmoetingscentrum voor goed gesprek medisch centrum voor Vollenhove **bankjes** oid
voor jeugd om achter het voetbalveld te chillen Overkapping van de bankjes aan de haven. -->
zonnepanelen op dit dak? Mogelijk voor verwarmen zitgedeelte? **bankjes** bij de ijsbaan **bankjes**
voor ouderen en voetpaden verbeteren **bankjes** bij de binnenhaven **bankjes** bij de nieuwe
fietspaden in de Bentpolder **bankjes** langs wandelpaden door Bentpolder
niet concurreren met Oldruitenborgh maar bijvoorbeeld samenwerken

openbare ruimte te verbeteren. Er zijn meerdere interessante koplopers gesignaleerd tijdens deze markten. Met koplopers bedoelen we mensen of groepen die voorop lopen met een innovatief idee of initiatief. In Blokzijl is een groep van ondernemers bezig om meer te doen met duurzame energie en samen een keten te vormen. In Vollenhove is een gemotiveerde groep mensen sinds ongeveer twee jaar aan de slag om Transition Town Vollenhove op de zetten. Hieruit zijn al meerdere goed bezochte activiteiten ontstaan. Transition Town Vollenhove heeft meerdere ideeën ingebracht tijdens het proces. Daarnaast is er een groep van zeer gemotiveerde zeilers, die een plek zoeken voor een puntersteiger. Zij hebben zich tot doel gesteld om de jeugd op attractieve wijze weer kennis te laten maken met het punterzeilen, dat ooit in Vollenhove veel voorkwam.

Deze concrete initiatieven en verbeteringsuggesties maar ook vele minder concrete ideeën zijn deels gebundeld in het uitvoeringsprogramma en een woordwolk (zie afbeelding). Waar mogelijk is ruimte gemaakt in de visie opdat ideeën en initiatieven een plek kunnen vinden. Daarbij is veel vrijheid gelaten voor het verder concretiseren van de ideeën. De komende jaren willen de plaatselijk belangen kijken of zij in samenwerking met gemeente de eerste initiatieven verder kunnen helpen.

Visie en uitvoeringsprogramma

De totstandkoming van de eindproducten vond plaats in een intensief proces. Alle input vanuit het open planproces is gebundeld alvorens er aan de visie is begonnen. Al snel werd duidelijk dat een visie en uitvoeringsprogramma gericht op de toekomst niet alleen over de gemeente, maar over alle betrokken partijen dienen te gaan. Er is besloten om het visiedocument te gebruiken om duidelijk te maken wat de kwaliteiten, opgaven, ambities en visie voor de stadsranden voor de lange(re) termijn (2020 en verder) zijn. De visie geeft aan waar welke kwaliteit wenselijk is en hoe initiatieven hierin zouden kunnen passen. Het is echter geen maatpak. De visie biedt ruimte om de komende jaren elk initiatief, waar mogelijk, te voorzien van maatwerk. De visie bevat bouwstenen die zijn verbonden aan de verschillende plekken in de randen. Deze bouwstenen zijn uitgangspunten voor ontwikkelingen. Het zijn gedeelde waarden die zijn voortgekomen uit alle gesprekken tijdens het proces en die gedeeld worden door de plaatselijk belangen en gemeente.

Het uitvoeringsprogramma bevat naast concrete en uitvoeringsgerichte projecten ook ontwikkelprojecten voor Vollenhove en Blokzijl. Sommige projecten kunnen

op grond van het vigerende bestemmingsplan al worden uitgevoerd, voor andere zal eerst een ruimtelijke procedure moeten worden gevolgd. Het uitvoeringsprogramma bevat projecten van meerdere eigenaren. Voor sommige moet nog aanvullende financiering worden gezocht, andere kunnen op korte termijn tot uitvoer worden gebracht. Het verschil tussen een uitvoerings- en ontwikkelproject is dat het eerste concreter is qua haalbaarheid en dat bij het tweede de haalbaarheid verder moet worden onderzocht.

Resultaat: de visie voor stadsranden in één visiekaart en meerdere voorbeelduitwerkingen

Tijdens het opstellen van de visie voor de stadsranden van Vollenhove en Blokzijl is duidelijk geworden hoe waardevol lokale kennis over historie, cultuur, natuur, ruimtelijke omgeving, wonen en bedrijvigheid is. De combinatie van 'local knowledge' en 'expert knowledge' is een wezenlijke basis voor een succesvol resultaat. De brede inbreng leverde veel ideeën en wensen op. Op basis van het veldwerk, de WaterSWOT, de ruimtelijke SWOT en na selectie van rijpe en groene ideeën is een beeld ontwikkeld van de toekomstige ruimtelijke kwaliteit en beleving van beide stadsranden. Door gebruik te maken van de stappen: inventarisatie, confrontatie en reflectie zijn alle ingebrachte ideeën en wensen op meerdere manieren, vanuit verschillende invalshoeken en door meerdere partijen gewogen. Het proces resulteerde in één visiekaart als onderdeel van de visie "Stadsrandzones met kwaliteit, Vollenhove en Blokzijl" en een uitvoeringsprogramma.

Naast de visiekaart zijn voor alle deelgebieden twee voorbeeldschetsen gemaakt. Deze voorbeelduitwerkingen bieden inspiratie en laten zien dat er binnen de visie meerdere uitwerkingsmogelijkheden en oplossingen denkbaar zijn en er dus ruimte is voor alle partijen om nadere invulling te geven aan hun plannen.

Inhoudelijke discussies leiden tot sterker draagvlak en een gedeelde visie

De onafhankelijke begeleiding van de werkbijeenkomsten met de project- en klankbordgroep stelde deelnemers in staat om opvattingen op een open manier met elkaar te delen. Soms conflicteerden invalshoeken. Dat werd vooral in de projectgroep duidelijk toen deelnemers op concrete thema's dieper op de inhoud gingen. Dit betrof onder andere het spanningsveld tussen het ruimte bieden aan individuele wensen versus het publieke belang.

Er zijn zowel voor de projectgroep als voor de klankbordgroep vele schetsen gemaakt waarbij diverse denkrichtingen de revue hebben gepasseerd. Deze werkwijze

Woordwolk Blokzijl

Ideeën en initiatieven genoemd op de initiatievenmarkt en de website.

Nieuwe ontsluitingsweg Blokzijl (en alternatieven)

wandelpad Rondje Blokzijl Noord (wel en niet)

verrommeling tegengaan stadsentree Blokzijl Noord

Afronden zuidelijke stadsrand Blokzijl (incl. bouwwegen vervangen door definitieve wegen)

bolwerken Blokzijl afronden inpassen intensieve landbouw Blokzijler

Uiterdijken strand oid ter plaatse van de Sas

hekje verwijderen pannakooi skaten crossen etc.

beheer en onderhoud groen, water en opstallen

voorzieningen als: bibliotheek, meer winkels, restaurant, etc.

aanleg mogelijkheden voor open bootjes (als alternatief Rietvink?)

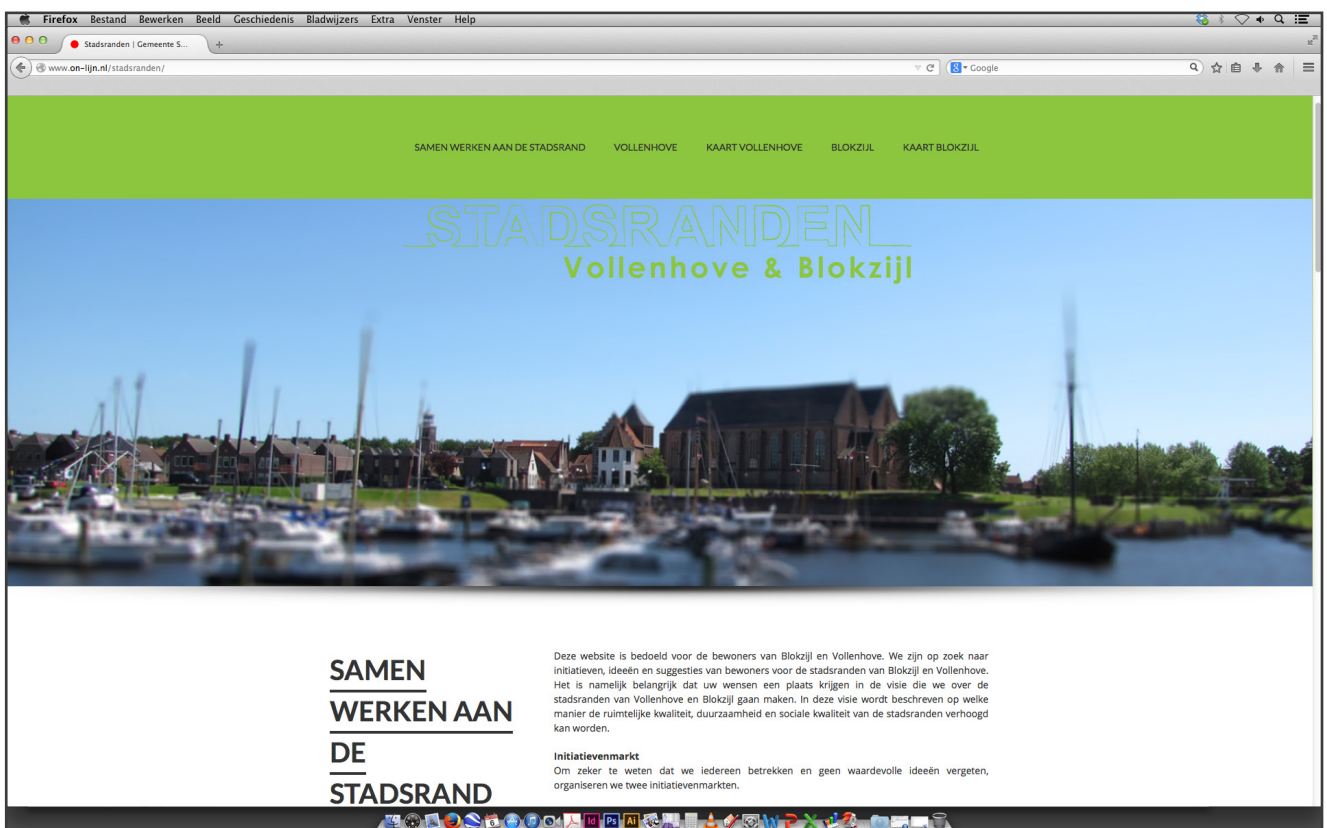
openbare oevers en aangezicht

vaarverbinding naar Kuinre zuidzijde Noorderdiep doorvaarbaarheid Zuiderdiep

doorvaarbaarheid Blokzijl zuid-oost Kleine sloepen door Roomsloot

Toegankelijke sluis (brug er over heen?)

duurzame energieketen Blokzijl

Website initiatievenmarkt

bood steeds ruimte voor de inbreng vanuit verschillende belangen. De bijeenkomsten van de projectgroep zijn zorgvuldig voorbereid om maximaal gebruik te maken van beschikbare kennis en ook om via inhoudelijke discussie te komen tot een gedeelde visie:

- Tijdens de eerste bijeenkomst werd zoveel mogelijk informatie geïnventariseerd. De input vanuit het open planproces werd teruggelegd en de waardering, knelpunten, kwaliteiten, kansen en bedreigingen op een rij gezet. Deelnemers deelden op een waardevrije en open manier kennis.
- In de tweede en derde bijeenkomst was ruimte voor reflectie en een doorkijk naar het uitvoeringsprogramma. Die reflectie maakte het afwegingskader voor de visie en uitvoeringsagenda inzichtelijker en concreter.
- Concrete wensen en ideeën, kwaliteiten, knelpunten en kansen voor plekken in de randen leidden in de vierde bijeenkomst tot een confrontatie. In een beperkt gebied waar betrokkenen verschillende dingen willen, botsten de invalshoeken soms. De ideeën zijn waar mogelijk in dezelfde bijeenkomst al bij elkaar gebracht. Lastige onderwerpen zijn vervolgens een week later voorgelegd aan de klankbordgroep, hetgeen voor verheldering zorgde.
- In de vijfde bijeenkomst zijn de hoofdlijnen voor de visie en de voorbeeldschetsen van de deeluitwerkingen besproken en conclusies getrokken. Dit leidde tot de duidelijkheid die nodig was om de visie te kunnen afronden.
- Daarna is in samenwerking met Deltares de Waterwerkplaats gehouden. Deze leidde tot nieuwe inzichten gericht op duurzaam waterbeheer voor de lange termijn die konden worden verwerkt in de visie.

Gedeelde visie op de stadsranden

De deelnemers aan de project- en klankbordgroep zien stadsranden voor zich die authentiek en uitnodigend zijn en waar je nog meer dan nu kunt wandelen, fietsen, spelen en sporten. De beleving van de voormalige Zuiderzee in Vollenhove, de historische vestingwal van Blokzijl en de rijke historie van beide steden mogen een prominentere rol krijgen in de stadsranden en dat kan op diverse manieren. De stadsentrees zijn herkenbaar, de parkeermogelijkheden verbeterd en de verkeersoverlast verminderd. De groenstructuur ondersteunt de ruimtelijke opbouw van de stadsranden en het landschap. Authentieke architectuur met een

hedendaagse bewerking, donkere kleuren en aandacht voor de groene inpassing van elke functie krijgen een centrale plaats in de randen en maakt een einde aan de verrommeling en oneigenlijk kleurgebruik. Voor de watersport is er een gastvrijere ontvangst, meer aanlegmogelijkheden in de stadsranden en er zijn meer faciliteiten voor alle leeftijden op het water en langs de oevers. Het gebied tussen de beide steden wordt aantrekkelijker gemaakt. Zichten van en naar de randen krijgen meer aandacht en worden versterkt. Bijvoorbeeld het zicht naar de Noord-oostpolder vanuit de haven van Vollenhove. Het wandel-, fiets- en vaar netwerk wordt verder verbeterd en er komt ruimte voor natuur, wateropvang en recreatie langs de oevers van Vollenhove, het Vollenhovermeer en het Vollenhoverkanaal. Vanaf nu zal met voorkanten naar het water en de randen worden gebouwd en is er meer afstand tot het water en de weg. Dit geeft ruimte aan de randen en versterkt de beleving van beide Zuiderzeestadjes.

Er is behoefte om meer te doen aan de sociale cohesie en meer te doen voor verschillende leeftijden. Bovendien geven bewoners en ondernemers aan dat ze structureel aan de slag willen met duurzame energie. Er is een duidelijke vraag om ondersteuning bij initiatieven.

Opbouw visie

De gemeentelijke en provinciale beleidskaders zijn met de resultaten van het intensieve participatietraject gewogen door het adviesteam en het kernteam. Het resultaat is een integrale visie die inhoud geeft aan uitgangspunten, aanknopingspunten en principes voor de overgang van het water naar het land en voor de stadsranden die raken aan het landschap. De visie kent feitelijk vier lagen:

1. Ambities en opgaven voor de visie
2. Visie
3. Verbeelding en uitwerking per deelgebied (hoe zou een nadere uitwerking van de visie er uit kunnen zien?)
4. Bouwstenen (welke uitgangspunten moeten worden gehanteerd?)

Bouwstenen voor de stadsranden

Ruimtelijke kwaliteit

1. Doe meer met het verleden.
 2. Bouw met authenticiteit, passend bij stad en landschapstype.
 3. Investeer in verzorgde en identiteitsvolle stadsranden, pak rommelige randen aan.
 4. Bedenk een aanpak voor onaffe wijken en randen.
 5. Bewaak het vrije zicht en zichtrelaties met het landschap en de stad.
 6. Houd bij nieuwbouw afstand tot het water.
 7. Maak voorkanten naar landschap, weg en water.
 8. Houd en maak oevers openbaar.
 9. Investeer in nieuwe kwaliteit in de rand.
 10. Versterk het contrast en de beleving.
 11. Versterk het netwerk van verbindingen te land en te water, verbind missing links.
 12. Maak karakteristieke, gastvrije en toegankelijke stadstoegangen vanaf het land en het water.
 13. Maak effectieve en aantrekkelijke overstap- en opstapplekken.
 14. Leg de juiste functie op de juiste plek.
 15. Er is al van alles, investeer in hiaten.
4. Maak randen levensloopbestendig, houd rekening met alle leeftijden.
 5. Verbeter het beheer gericht op het aanzicht en de toegankelijkheid.
 6. Werk actief samen met en ondersteun koplopers.
 7. Intensiveer waar mogelijk ontmoetingsplekken.

Duurzame kwaliteit

1. Zoek samen met anderen naar uitvoerbare mogelijkheden om duurzamer te handelen.
2. Identificeer koplopers, ondersteun deze actief en werk samen.
3. Beperk het gebruik van energie. Stimuleer de productie en het gebruik van duurzame energie.
4. In beginsel energieneutraal bouwen dan wel energieneutraal realiseren met de omgeving.
5. Gebruik duurzame bouwmaterialen en hergebruik materiaal.
6. Houd rekening met klimaatverandering. Anticipeer op de wateropgave lange termijn en voorkom toekomstige problemen.
7. Kies voor duurzaam waterbeheer.
8. Koester en versterk de biodiversiteit.
9. Kies voor een duurzame bedrijfsvoering.
10. Maak duurzame investeringen en voorzieningen zichtbaar voor het publiek.
11. Benut de vrijkomende biomassa in de directe omgeving
12. Versterk en behoud duisternis.

Sociale kwaliteit

1. Maak de randen waar mogelijk multifunctioneel en stimuleer samenwerking.
2. Betrek zoveel mogelijk belangen bij ontwikkelingen in de stadsrand.
3. Versterk de sociale cohesie en organisatiekracht.

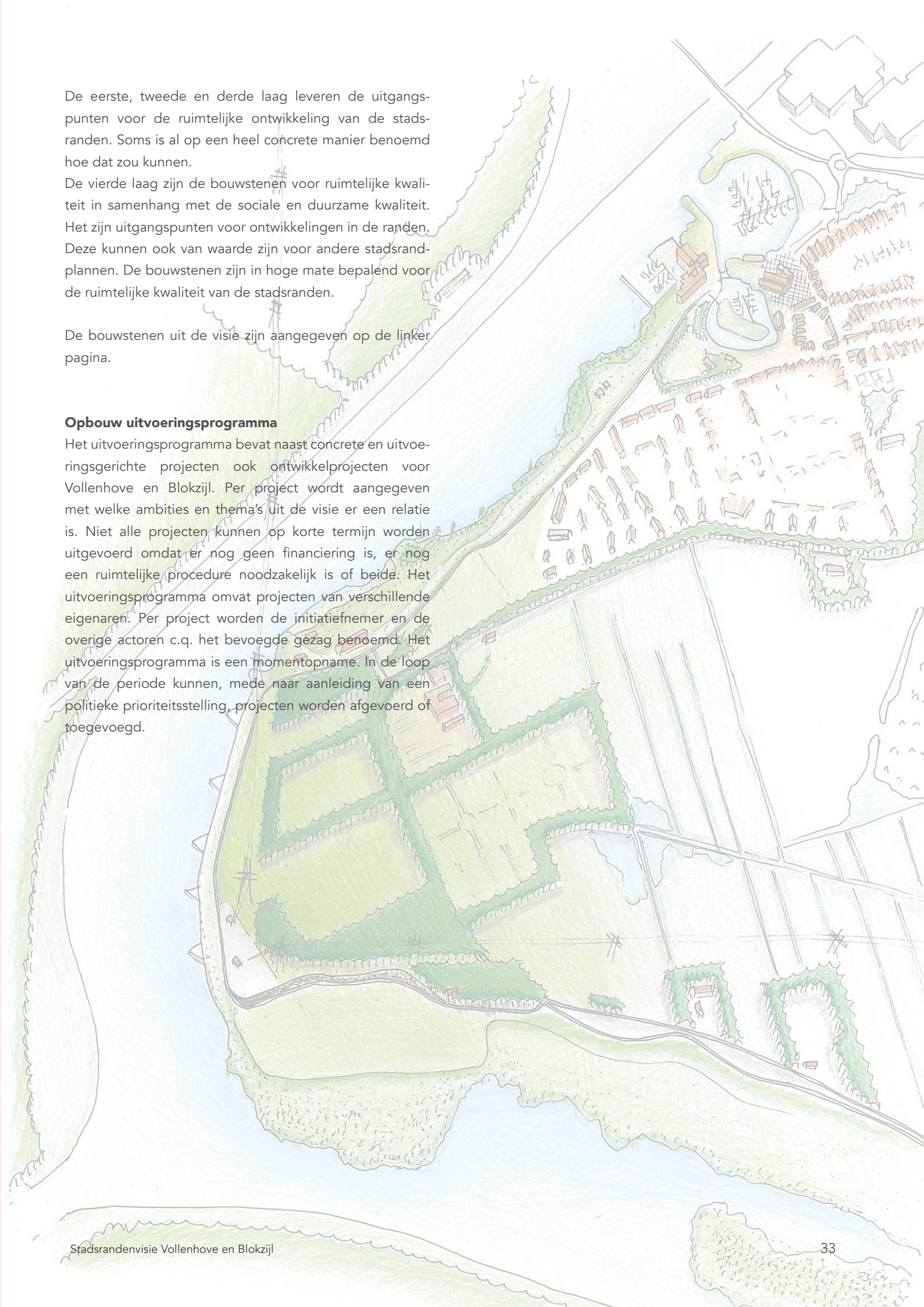
De eerste, tweede en derde laag leveren de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stadsranden. Soms is al op een heel concrete manier benoemd hoe dat zou kunnen.

De vierde laag zijn de bouwstenen voor ruimtelijke kwaliteit in samenhang met de sociale en duurzame kwaliteit. Het zijn uitgangspunten voor ontwikkelingen in de randen. Deze kunnen ook van waarde zijn voor andere stadsrandplannen. De bouwstenen zijn in hoge mate bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit van de stadsranden.

De bouwstenen uit de visie zijn aangegeven op de linker pagina.

Opbouw uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma bevat naast concrete en uitvoeringsgerichte projecten ook ontwikkelprojecten voor Vollenhove en Blokzijl. Per project wordt aangegeven met welke ambities en thema's uit de visie er een relatie is. Niet alle projecten kunnen op korte termijn worden uitgevoerd omdat er nog geen financiering is, er nog een ruimtelijke procedure noodzakelijk is of beide. Het uitvoeringsprogramma omvat projecten van verschillende eigenaren. Per project worden de initiatiefnemer en de overige actoren c.q. het bevoegde gezag benoemd. Het uitvoeringsprogramma is een momentopname. In de loop van de periode kunnen, mede naar aanleiding van een politieke prioriteitsstelling, projecten worden afgevoerd of toegevoegd.

5

Aan het woord

Tot slot laten we meerdere partners aan het woord. Hier volgen hun reacties en uitspraken:

Wendy Dolstra, Waterschap Reest en Wieden

'Ik vond het interessant, leerzaam en nog wel eens ingewikkeld om deel uit te maken van de klankbordgroep. Als vertegenwoordiger van het waterschap moest ik mijn vocabulaire soms aanpassen om dingen goed te kunnen uitleggen. Ik vond het een mooi proces. Het was een laagdrempelig proces, waar iedereen goed kon participeren en meedenken.'

Erik Lassche, Belangenvereniging Vollenhove Stad

'Wat ik als lid van de Belangenvereniging lastig vind is het volgende: hoe kan ik als vertegenwoordiger van de Belangenvereniging neutraal zijn? Hoe weet ik wanneer ik moet initiëren en stimuleren en wanneer ik moet remmen? Hoe behartig ik de belangen goed? Want de ervaring leert dat pret voor de één, overlast is voor de ander. Je moet daar een positie in vinden. Kunnen we dat als Belangenvereniging?'

Tineke Filarski, Transition Town Vollenhove:

'Het is heel belangrijk om de tijd te nemen om met mensen te praten. Dat kost echt veel tijd.'

Marja Geerdink, Transition Town Vollenhove:

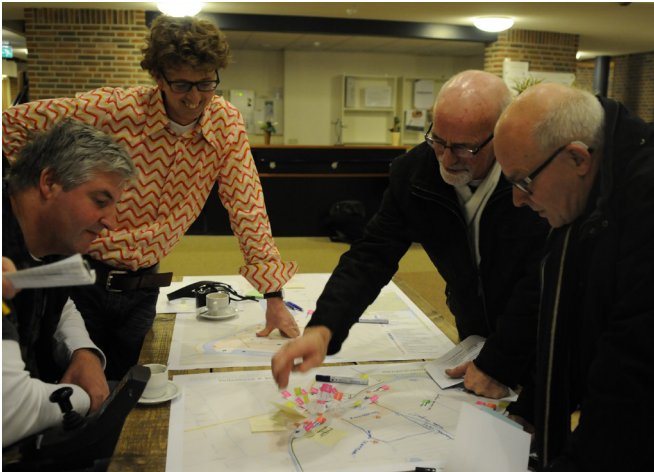
'Het was goed om deel te nemen aan het proces. We hebben veel geleerd en we zien ons initiatief terug in de visie. Hier kunnen we mee verder.'

Kor van der Velde, gemeente Steenwijkerland, coördinator wijken en kernen:

'De kracht van de plaatselijke belangen is om met een initiatiefnemer de vraag te bespreken: "Hoe komen wij tot het beste en meest gedragen resultaat?" Dit kan een plaatselijk belang beter dan een gemeente. De gemeente en de twee plaatselijke belangen werken al langere tijd goed samen. Zo zijn er de afgelopen twee jaar van de 194 initiatieven slechts 4 niet uitgevoerd. Deze goede ervaringen willen beide partijen nu inzetten in de stadsranden, waarbij nu ook de ondernemers deel zullen moeten gaan uitmaken van de samenwerking.'

Pedro Klaver, Belangenvereniging Vollenhove Stad

'Er zijn initiatieven die we zelf ontplooien. Soms zijn er initiatieven waarbij we zorgen dat een persoon verder komt. Het is belangrijk om open vragen te stellen. Ik zie voor de Belangenvereniging een bemiddelende rol. Daarbij is duurzaamheid een belangrijk onderwerp. Duurzaamheid zou in elke stap meegenomen zou moeten worden.'

Hans van der Blom, Plaatselijk Belang Blokzijl

'De samenstelling van de klankbordgroep was op zich breed genoeg. De vertegenwoordigers van de Plaatselijke Belangen doen dit soort dingen vaak 'ernaast'. De doelgroepen hadden niet altijd direct een antwoord op de vragen ('over 3 weken hebben we weer vergadering!!'). De professionals in de klankbordgroep doen (even) niets anders dan het project. Dat veroorzaakt een snelheidsverschil. Met name de communicatie, vooral extern (naar en van de doelgroepen) heeft daaronder te lijden.'

Steven de Jonge, inwoner Blokzijl

'Als inwoner van Blokzijl ben ik geïnterviewd en later ben ik benaderd om in de klankbordgroep zitting te nemen. Het meepraten en denken heb ik als prettig ervaren. De visie is door veel inwoners, zowel jong als oud met hun informatie tot stand gekomen. En nu aan de slag.'

Marie Sophie Jorna, Stichting Waterrecreatie Steenwijkerland

'Ik ben aangenaam verrast over het enthousiasme waarmee bewoners, kinderen, ondernemers en vooral klankbordleden zich ingezet hebben in het hele proces om te komen tot een gedragen en doordachte visie. Dit ondanks het feit dat ze al eerder betrokken zijn geweest bij dergelijke processen en er tijdens de vergaderingen regelmatig blijkt van werd gegeven dat er weinig hoop is dat er wat van de plannen terecht zal komen. Deze positieve energie werkte voor mij inspirerend.'

Ik hoop dat we over een paar jaar met een beetje een trots gevoel kunnen zeggen over verbeterde stadsranden: kijk daar hebben wij aan meegewerkt!'

Sandra van Assen, trekker adviesteam:

'Als adviseurs werken we er samen met alle partijen hard aan om de belangen te vertalen in een samenhangende en bestendige visie. Het proces ernaartoe is daarom even belangrijk als de visie. Het vervolg is het belangrijkste. We wensen alle partijen veel inspiratie en plezier bij het verder brengen van de vele ideeën en initiatieven. Zodat het gemeenschappelijke doel: meer kwaliteit in de stadsranden van Vollenhove en Blokzijl, werkelijkheid wordt.'

Herman Reezigt, lid adviesteam namens buro MA.AN

'De klankbordgroep en de plaatselijke belangen hebben een belangrijke rol als het gaat om het inschatten van de maatschappelijke risico's en baten.'

Henk Kloosterman, gemeente Steenwijkerland, project-leider

'Wat misschien wel het belangrijkste is: de borging van de visie, van het uitvoeringsprogramma en de continuïteit van het proces in de gemeentelijke organisatie.'

Petra Wagenaar, gemeente Steenwijkerland, planoloog

'Dit project lag op een spannend snijvlak: hoe geeft de gemeente aan de ene kant ontwikkelingsruimte aan initiatiefnemers en aan de andere kant richting aan kwaliteit. De belangen lijken soms tegengesteld. De praktijk moet uitwijzen in hoeverre we hier in zijn geslaagd. Dat we met zoveel partijen tot een visie en uitvoeringsprogramma zijn gekomen geeft mij wel vertrouwen.'

Auke Tiersma, gemeente Steenwijkerland, beleidsmedewerker stedenbouw

'De kansen voor de uitwerking van de visie liggen in het combineren van verschillende wensen en belangen. Het samen vormgeven aan de plannen van een initiatiefnemer kan ervoor zorgen dat het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit in de stadsranden sneller werkelijkheid wordt dan gedacht.'

Jan Roozenbeek, provincie Overijssel, adviseur ruimtelijke kwaliteit

'Bewoners zijn op actieve wijze benaderd en betrokken bij het tot stand komen van deze stadsrandvisie. Er zijn ideeën opgehaald op scholen, bij buurtverenigingen een klankbordgroep en individuele ondernemers. In beide plaatsen zijn initiatievenmarkten georganiseerd en er is via het internet een oproep gedaan om (digitaal) initiatieven en ideeën aan te leveren. De winst van deze aanpak bestaat vooral uit het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij hun woonomgeving. Het bewust worden van de kwaliteiten van die woonomgeving en van het feit dat zij een actieve rol kunnen nemen bij het vormgeven aan die woonomgeving en daarbij verantwoordelijkheid dragen voor het realiseren en beheren ervan. Eén van de volgende uitdagingen is om deze betrokkenheid te continueren als de visie is afgerond.'

Zicht vanaf de Grote Kerk in Vollenhove richting de Noordoostpolder

6

Conclusies

Ten aanzien van het proces kunnen een aantal conclusies worden getrokken. We verwachten dat we er zelf, maar ook anderen hun voordeel mee kunnen doen. In willekeurige volgorde:

- De integrale benadering van het proces en de visie is als positief ervaren. Niet alleen aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit, maar ook voor de sociale en duurzame kwaliteit. Niet alleen de blik vanaf het land, maar ook vanaf het water.
- Dankzij de combinatie van lokale deskundigen en expertkennis kwam vanuit verschillende invalshoeken en belangen veel informatie boven tafel. Die informatie is nodig om een volledig beeld te krijgen en om tot een realistische visie en effectief uitvoeringsprogramma te komen. Bovendien zorgde het voor levendige discussies, nodig om nader tot de kern te komen. Daarmee is de combinatie van 'local knowledge' en 'expert knowledge' een belangrijke basis voor het succesvolle resultaat.
- Niet alle partijen zijn betrokken in de projectstart. Door in het begin duidelijker na te denken over de basiswaarden en -keuzen in het proces had onduidelijkheid en frustratie tijdens het proces kunnen worden voorkomen.
- De opzet van de bijeenkomsten en initiatievenmarkten zorgde voor een open karakter en een positief kritische sfeer. Deelnemers voelden zich persoonlijk uitgenodigd hun mening te geven. Wel vraagt de communicatie over het project nog meer aandacht: er is (nog) te weinig lokaal teruggekoppeld wat de stand van zaken van het project is.
- De initiatievenmarkten zijn relatief laat gehouden. Ze zouden eerder in het proces nog meer effect kunnen hebben.
- De opkomst tijdens de bijeenkomsten van de klankbordgroep en de initiatievenmarkten was hoog.
- De verschillende methodieken hebben volgens de participanten tot een brede inbreng geleid.
- De betrokkenheid van de leden van de klankbordgroep was hoog.
- De samenwerking tussen provincie en gemeente is door alle deelnemers als positief ervaren.
- Door in de loop van het traject extra aandacht aan participatie te besteden ontstaan er nieuwe vragen en meningen over de rollen, verantwoordelijkheden en verwachtingen, met name ook in relatie tot lokale partijen. Hier had halverwege het traject, of gelijk bij aanvang, meer aandacht aan besteed kunnen worden.
- In de project- en klankbordgroep signaleren de deelnemers dat er een spanningsveld is tussen het ruimte bieden aan individuele wensen versus het publieke belang.
- De gekozen werkwijze werkte enthousiasmerend en was essentieel voor het verzamelen van alle relevante informatie vanuit verschillende perspectieven.

De werkvormen droegen er aan bij dat iedereen 'zijn zegje' kon doen, zijn ideeën kon inbrengen, partijen met elkaar in gesprek raakten en van elkaars ideeën op de hoogte werden gebracht.

- In samenwerking met enkele ondernemers zijn schets-sessies gehouden om te zoeken naar passende ontwikkelingsrichtingen met ruimtelijke, sociale en duurzame kwaliteit. Deze werkwijze werd positief ontvangen en kan inspiratie bieden voor het vervolg-proces.
- Er is behoefte om meer te doen aan de sociale cohesie en meer te doen voor verschillende leeftijden. Bovendien geven bewoners en ondernemers aan dat ze structureel aan de slag willen met duurzame energie. Er is een duidelijke vraag om ondersteuning bij initiatieven.
- De bouwstenen leveren belangrijke handvatten voor het vervolg en de samenwerking tussen de partijen.
- De klankbordgroep was een goede afspiegeling van de bevolking en doelgroepen.
- De tijdsinzet en het aantal bijeenkomsten is als positief ervaren. De bijeenkomsten werden afwisselend in Blokzijl en Vollenhove gehouden. De avonden waren intensief, de deelnemers kregen voldoende gelegenheid hun inbreng te leveren.
- De communicatielijnen tussen adviesteam, project-team en klankbordgroep waren kort. De communicatie richting bevolking verliep moeizamer en minder frequent.

“Mijn lievelingsknuffel kijkt uit over de kolk.....”

Inzending fotowedstrijd door leerling uit groep 5 van De Rolpaal, Blokzijl

7

Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen kunnen we naar aanleiding van het proces doen;

- Combineer 'local knowledge' en 'expert knowledge' voor een succesvol resultaat.
- In het spanningsveld tussen het publieke belang en de lokale belangen in de stadsranden is en blijft het zoeken naar de juiste balans. Maak hierbij vanaf het begin gebruik van goede onafhankelijke procesbegeleiding en draag zorg voor continuïteit.
- Maak vooraf met de belangrijkste stakeholders keuzes over de waarden in het proces. Welke punten/verantwoordelijkheden liggen al vast? Welke resultaten moeten sowieso gehaald worden? Wat zijn de verwachtingen over en weer?
- Begin vroegtijdig met participatie. Neem voldoende tijd en bepaal vooraf wat je wilt bereiken.
- Bepaal samen met de stakeholders welke doelgroepen er betrokken moeten worden.
- Stel een evenwichtig integraal projectteam samen. Hetzelfde geldt voor de klankbordgroep.
- Er is een spanningsveld tussen ruimte bieden aan individuele wensen en het publieke belang. Ontwikkel in het vervolgproces een goed proces om deze belangen bij elkaar te brengen, af te wegen en verder te brengen. Bepaal wie aanspreekpunten zijn en wat hun mandaat is. Dit vraagt tijd en menskracht bij de plaatselijke belangen en gemeente. Het is aan de samenwerkende partijen om hier in overleg nadere invulling aan te geven. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de goede ervaringen die er al zijn in de samenwerking tussen gemeente en plaatselijke belangen.
- In de stadsrand is uitwisseling het thema. De werkhouding is open en nieuwsgierig, innovatief. Zoek naar oplossingen met de kaarten (zoveel mogelijk) open op tafel en respecteer elkaars verantwoordelijkheden (particulier en publiek). Acteer positief, creatief en gezamenlijk. Tracht symbiose te bereiken en niet bang te zijn om fouten te maken. Geen "ja maar" of "nee mits" maar "dat is interessant, vertel eens wat meer en heeft u daar al aan gedacht, kunnen wij u helpen?" Geef initiatiefnemers en koplopers de ruimte en aandacht die ze verdienen. Maak gebruik van de energie en inzichten van de opeenvolgende stappen. Een initiatief kan mislukken, maar het denkproces is geen verloren tijd, het vormt de eerste stappen voor een volgend proces.
- Zorg voor bestuurlijke dekking en zorg voor borging in de (ambtelijke) organisatie.
- Evalueer het traject na een en/of meerdere jaren nogmaals om te zien wat het langere termijn effect is.
- Koppel (regulier) lokaal terug wat de stand van zaken van het project is. Stel vooraf een communicatieprotocol op en communiceer over hetgeen wordt gecommuniceerd en wanneer. Zorg ervoor dat er geen valse verwachtingen worden gecreëerd.
- Zorg ervoor dat ook na het gereedkomen van de planproducten de betrokken partijen van elkaars ideeën, de vorderingen en de uitvoering van ideeën en initiatieven op de hoogte worden gebracht. Zie er daarnaast op toe dat samenwerking waar mogelijk wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.
- Vier de eerste zichtbare successen met de betrokkenen en actoren uit het proces en het vervolg.

'Toen wij hier kwamen wonen waren we ontzettend verbaasd. Er is rond Vollenhove en Blokzijl overal water, maar nergens een strand, laat staan een strandpaviljoen'.

Bewoner tijdens de initiatievenmarkt Vollenhove

Zeestrand Vollenhove, circa 1930

8

Deelnemers

Onderstaand is een overzicht opgenomen van mensen die op de een of andere wijze betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de visie en het uitvoeringsprogramma. De leden van de klankbordgroep namen op persoonlijke titel deel. Wel vertegenwoordigden ze allemaal bepaalde sectoren zodat hun inbreng een redelijke afspiegeling is van belanghebbenden in beide steden.

- Pedro Klaver - *Belangenvereniging Vollenhove Stad*
- Erik Lassche - *Belangenvereniging Vollenhove Stad*
- Hans van der Blom - *Plaatselijk Belang Blokzijl*
- Steven de Jonge - *Betrokken inwoner van Blokzijl*
- Rick Hendriks - *Vollenhoofse Ondernemers Club*
- Marie Sophie Jorna - *Stichting Waterrecreatie Steenwijkerland*
- Familie Spans - *Camping 't Akkertien*
- Familie Lok - *Bewoners De Voorst*
- André Hammer - *CHC Land van Vollenhove*
- Bernard van Meer en Pieter Jan de Bresser - *Restaurant Seidel*
- Alice Huisman en Gerard Dikken - *Royal Huisman*
- Gerard Veeneman - *Camping Tussen de Diepen*
- Wendy Dolstra - *Waterschap Reest en Wieden*
- Nathalie Swinkels - *Programmamanager, Natuurmonumenten*
- Tineke Filarski - *Transition Town*
- Marja Geerdink - *Transition Town*
- Aafje Wouters - *LTO Noord*
- Arnoud Olie en Peter Klaassen - *B+O Architecten*
- Jenny Botter - *Gemeente Steenwijkerland, beleidsmedewerker volkshuisvesting*
- Chris Teurlinckx - *Gemeente Steenwijkerland, regisseur groen*
- Henk Kloosterman - *Gemeente Steenwijkerland, projectleider*
- Petra Wagenaar - *Gemeente Steenwijkerland, planoloog*
- Marja van den Broek - *Gemeente Steenwijkerland, planoloog*
- Paul van den Berg - *Gemeente Steenwijkerland, beleidsmedewerker recreatie en toerisme*
- Kor van der Velde - *Gemeente Steenwijkerland, coördinator wijken en kernen*
- Auke Tiersma - *Gemeente Steenwijkerland, beleidsmedewerker stedenbouw*
- Renske de Man - *Adviseur Stimuland*
- Jan Roozenbeek - *Provincie Overijssel, adviseur ruimtelijke kwaliteit*
- Carla van Hooff - *Provincie Overijssel, adviseur ruimtelijke kwaliteit*
- Karin Komdeur - *Provincie Overijssel, beleidsmedewerker*
- Jildou Bijlsma - *Gemeente Noordoostpolder, beleidsmedewerker wonen*
- Alex Klijnstra - *Gemeente Noordoostpolder, beleidsmedewerker stedenbouw*
- Team Sandra van Assen Stedenbouw (advies, proces en product)

Colofon

Het project 'Stadsrandzones met kwaliteit Vollenhove en Blokzijl' is een pilot in het kader van het provinciale project 'stadsrandzones met kwaliteit'.

Sandra van Assen Stedenbouw is door gemeente Steenwijkerland gevraagd het adviesteam te vormen voor het proces en de totstandkoming van deze visie en het uitvoeringsprogramma.

Er zijn ruim honderd gesprekken gevoerd in de stadsranden met bewoners, ondernemers en recreanten. Er is in meerdere inspirerende werksessies samengewerkt met een klankbordgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de plaatselijke belangen en vertegenwoordigers van de havens, het waterschap, gemeente Noordoostpolder en de ondernemersvereniging. Er zijn twee initiatievenmarkten georganiseerd in beide steden, waar veel belangstellenden, bewoners, ondernemers en collectieven ideeën hebben geleverd en suggesties hebben gedaan

voor de randen. Er zijn enquêtes gehouden in de havens. Er is een onvergetelijke SWOT-analyse gehouden vanaf het water met diverse experts en stakeholders op 't Venose Skutien, de VN66, onder aanvoering van de schipper en Reinier Steensma. De opbrengst van alle gesprekken en samenwerking is gebundeld in dit document, zodat deze waardevolle input niet verloren gaat.

Graag bedanken we alle partijen en betrokkenen voor hun actieve participatie en feedback. Daarnaast bedanken we de projectleider en het kernteam voor hun geduld en onaflatende enthousiasme en vertrouwen.

We wensen iedereen een doorgaand en inspirerend proces in deze twee stadrandzones met kwaliteit!

Mei 2014

*mede mogelijk
gemaakt door*

Sandra van Assen **Stedenbouw**

ANK BLEEKER EN ANNEKE NAUTA LANDSCHAPSARCHITECTEN / BNT

bureau **ruimtewerk**
projectmanagement en gebiedsontwikkeling

Projectteam:

Gemeente Steenwijkerland

Henk Kloosterman, Auke Tiersma, Petra Wagenaar,
Marja van den Broek, Chris Teurlinckx, Paul van den Berg,
Kor van der Velde, Jenny Botter

Provincie Overijssel

Jan Roozenbeek, Carla van Hooff, Karin Komdeur

Adviesteam:

Sandra van Assen Stedenbouw

Sandra van Assen

buro MA.AN

Herman Reezigt, Gerjan Timmerman, Anne-Will Dekker,
Noor Schröder

Bleeker en Nauta Landschapsarchitecten

Anneke Nauta, Ank Bleeker

Ekwadraat

Hielke Westra, Thomas Kokshoorn

Ruimtewerk

Monique Schuttenbeld, Dinant Hommes,
Sabien Bouwmeester

Waterrecreatie Advies

Reinier Steensma

In nauwe samenwerking met:

Stimuland

Renske de Man

